

Kolosai

Pauloŋe Kolosai yengât akmâ Anutu ulilaŋep.

1 ¹Nâmâ Paulo Anutuŋe ikiŋaet hanŋaet akmâ meme akniŋdo Yesu Kristogât Aposologât âi mem manman. Nâ akto galanenŋe Timoteo yengât kulem ire kulemgoet. ²Netŋe Kolosai kepian gâtŋe han biwiyenande Yesu nânŋaŋmâ kepiłâmai yengât kulem ire katyengiet. Anutu Ewenenŋe yâkŋe han kalem akyengimbo biwiyenŋe sândugeâkgât nânŋân.

³Net Kembunenŋe Yesu Kristo yâkgât Eweŋe Anutu are yengât akmâ sopŋe ârândân mepai meanmâ ulilaŋmaet. ⁴Yeŋe Yesu Kristo nânŋaŋmâ kepiłâmai akto yâkgât kâmot kepia bikŋe bikŋe manmai yâk han kalem akyengimai aregât Anutu mepaimŋe memaet. ⁵Amâ Anutuŋe himbimân wan me wan katyengiep gât egâliamâ manmai arekŋe tânyengumbo Yesu nânŋaŋmâ luâk âmbâle okot âlep akyengimai. Aregât keiŋe âmâ den bunŋe nânŋâmbiâ miawakyengiep. ⁶Akto den pat âlepŋe are yengâlân togombo emelâk nânŋâyi. Nânŋâm biwiyenŋe Yesugât katbiâ kinmap aregât bunŋe are yeŋe bo ewum pâpkomai. Akto Anutuŋe okot âlep akyengim damunyeŋe akberâm akto aregât den yengâlân togombo bunŋânâk nânŋâm agak meme hanâk hanâk hepunbaen dâmbiâ bunŋe yengâlân miawagep hainâk den pat âlepŋe are hânŋe hânŋe arimbo aregât nânŋâmbiâ bunŋe miawakbiâp. ⁷Akto galanenŋe Eparapeŋe Kristogât den lokomâk manmâ âi ire biwiŋande lokom tân nengumapeŋe Kristogât keiŋe dâm makyengimbo nânŋâyi. ⁸Hain makyengimbo nânŋâm lokombiâ purik katmâ netgâlân togom hainâk Anutugât Heak âlepŋande memenŋe akyengimbo gala konok agangimai aregât den pat dâm maknengiep.

⁹Yengât den pat are nânŋâm arekŋeak netŋe keiŋe katmâ yengât nânŋâm Anutugât keiŋe nânŋâŋetgât biwiyenân denŋe katbiap aregât ulilaŋjot. Akto ikiŋe Heak âlepŋe are huŋgun aŋdo yengâlân gem biwiyenŋe mem pâron pando Anutugât keiŋe nânŋâmbiâ âmâ nânŋâ nânŋâyeŋe miawakyengiwiap. ¹⁰Kembunŋe hain akyengimbo manmanyenande yâkgât keiŋe makmâ miawakto yekto âlepŋe akbiâp.

Akto areâk bo. Manman âlepŋe bunŋe are miawakyenŋiâkgât âi membei. Hain akmâ Anutugât keiŋe nânŋâm heŋgemgom manbei. ¹¹ Akto Kemuŋe Wâtŋe humo pagaleŋe olop are akyenŋimbo wâtŋân kinmâ bâleŋe siâ siâ akyenŋiwaiân biwi helenŋ bo nânŋâm kârikŋeâk manmâ âgâmbiâ biwiyeŋe bo umalewiâp aregât heronŋe akmâ manbeigât ulilaŋmaet. ¹² Akmâ Ewenenŋe nen egon pagaleŋân wan me wan katnengiep are yâkgât kâmot olop membaengât amboŋân amboŋân aregât keiŋe aknengiep. Aregât okot owâiâk Ewenenŋe mepaimŋe memaet.

Yesuŋe amâ Humonenŋe.

¹³ Akto Anutuŋe Hândâk Amboŋaet kârikŋânba mem kotgâ nenekmâ âmâ nanŋe okot humo nânŋanŋmap yâkgât amukŋân katnenegep. ¹⁴ Nanŋaet keiŋe hin. Yâkŋe heŋgemgonenekmapgât dosa puli puligât mânŋinengimap. ¹⁵ Akto areâk bo. Nanŋande Anutu bo ekmaen yâkgât tirip towat akmâ manmap. Akto hân bo miawagewân me kalewân ain Nanŋande soŋ gem malep. ¹⁶ Manmâ âmâ himbimân manmai are akto hânân manmai are akto luâk gegeŋe akto âgâ âgâŋe akto aŋelo, akto luâk niambi akto hat sinduk akto sinduk baniara egekŋe akto bo egekŋe akto hutyeŋân luâk keiŋe keiŋe wan me wan egekŋe akto bo egekŋe are hârogâk kalep. Hain akto Eweŋande nanŋaet pat dâm hâreaŋep. ¹⁷ Yâk siâ me siâ hârok aregât ulikŋân malep. Akto wan me wan emelâk iŋgon me egon wan me wan keiŋe keiŋe bo kalewân kârikŋe manmâ gaepgât manmâ gap aregât kautŋe manmap. Aregât wan me wan keiŋe keiŋe nanŋaet wâtŋân kinmap. ¹⁸ Akto nen yâkgât kâmotlupŋe manden nengât kautŋe manmap aregât wâtŋânâk kinmaen. Akto yâk wan me wan keiŋe aregât kautŋe humo malâk dâm aregât Anutu Eweŋande momoŋânba yâk soŋ mem agalep. Akmâ siâ me siâ hârok aregât lâwinŋe kalep. ¹⁹ Aregât keiŋe hin. Anutugât wan me wan arekŋe nanŋaelân talep are Anutuŋe nânŋâmbo ârândânŋ akmap. ²⁰ Akto wan me wan keiŋe keiŋe himbimân hânân haru kâlegen manmap arekŋe nen olowâk gala konok akmâ menduguakmâ Anutu ikiŋaelân dewatiwaengât nanŋe huŋgunanŋdo hânân gembo lâwinân kombiâ gilâmŋe gembo mondo arekŋe nen Anutu olop gala konok mannegât dâp miawagep.

Yesugât momoŋande golâ menenegep.

²¹ Akto ye emelâk Anutu gasa aŋanmâ hamiaŋmâ hepun nenegâk dâmini agak meme arekŋe bâleŋe keiŋe keiŋe akmâ gam biwiyeŋân lugum gaep. ²² Hain agep gârâmâ Kristo hâk sunum olop luâk akmâ miawakmâ mando kombiâ mondo Anutugât kuk bo akto Anutu olop gala konok manmâ gayi. Amâ Anutuŋe sop humoân biwi nânŋgâ nânŋâyeyŋe âlep salek salek dosayeyŋe bo katyeŋgiwiapgât magep. Anutuŋe hain

makto Yesuŋe moepgât Anutuŋe yekto ârândân akto gala akyengiep. ²³Aregât akmâ Anutuŋe Yesugât den pat âlepŋe are nângâm lokomâk kinmâ âmâ den pat âlepŋe makmâ yeŋgiyi are gulip akbop dâm biwiyenande hikom manbei. Akto ulikŋân siâŋe Yesugât den pat âlepŋe are dâm makyengiep. Den arekŋe luâk kepiãŋe kepiãŋe hârok arimbo nângâŋetgât den bunŋe Paulo nãŋe hoŋ bawanŋe aganŋman.

Pauloŋe Yesugât kâmot yâk yeŋgât akmâ âi humo miep.

²⁴Akto Kristoŋe, ikiŋe kâmotlupŋe yeŋgât keiŋe bâtŋe aregât hâk hilâlâm manmâ gaep. Hâk hilâlâm aregât bikŋe siâ tatâp aregât âi meman. Hain akmâ yeŋgât dâm hâk hilâlâm nângâm manman aregât nângâre ârândân aktâp. ²⁵Akto Kristogât kâmotlupŋe ikiŋe hâkŋe hainare yeŋgât hoŋ bawa akmâ Anutugât den keiŋânbak dâm kepikmâ potatmâ yeŋgire nângâŋetgât Yesuŋe âi aregât dâm hârem niŋep. ²⁶Akto den aregât keiŋe yoŋ yoŋ talep aregât ulikŋânbak luâk hârokŋe nângâwerâm manmâ gambiã gambiã yâk hârokŋe aregât ewum pâpkoyi, are âmâ uŋak ire gârâmâ Anutuŋe dâm miawakmâ kâmotlupŋe maknengiep. ²⁷Den yoŋ yoŋ talep are uŋak Anutuŋe mem miawakmâ kâmotlupŋe maknengiep. Amâ hin. Kristo biwiyenân manmap aregât heroŋe akmâ Kristo nengâlân miawakbiapgât nângâenŋe kârikŋe akto manden. Akto Anutuŋe makto luâk âmbâle hânŋe hânŋe manmaiŋe agak memeyeŋe bâleŋe hanâk hepunbiã Kristo biwiyenân himbimgât manman kârikŋe are Yuda luâk nengât dâm makmâ hâriep hainâk yeŋgât pat dâm hâre yeŋgiwiapgât dâpŋe tatâp. ²⁸Haingât nenŋe âmâ luâkŋe luâkŋe are yeŋgât nângâ nângâyene gulip akto nângâm hilipkowâigât akto Kristogât kâmot akŋetgât Yesugât keiŋe dâm kepikmâ biwiyenân katmaen. Aregât nângâ nângâyene kepiak akto konogâk akto nângâ nângâyene walakmâ humo akmâ âmâ Anutugât dewunŋân salek salek kinŋetgât akmaen. ²⁹Hain aktere Kristoŋe kârikŋe mem owâinekto âi aregâlâk mem metewiangât kaut orem meman.

Pauloŋe Kolosaigât akmâ hanokoagep.

2 ¹Galama, nãŋe keine nângâŋetgât hin makyenŋiwe. Ye akto Laodikea kepiã manmai arekŋe bo nekmai Yesugât kâmot yeŋgât nângâm kinmâ aregât âi ire biwinande kepeim kinmâ hâk hilâlâm owâiŋe bo nângân. ²⁻³Akto Yesu Kristogât keiŋe yoŋâk yoŋâk talep aregât keiŋe tek tekŋân ekmaen are hin. Anutuŋe ulikŋân nângâ nângâ keiŋe heambugep arekŋe hinŋe nângâ nângâ amboŋe Kristo are huŋgun aŋdo ikiŋaet kâmot are miawakyeŋgimap. Nã aregât nângâm ye akto Laodikea gâtŋe gala konok aganŋim Anutugât keiŋe Kristoŋe mem miawagep are nângâm heŋgemgom bundâk dâm heroŋe maroŋe akbiã biwiyene owâi akmâ manŋet dâm aregâlâk nângâm nãŋe âi ire

biwinande kepeim ketugum hâk hilâlâm nângâman. ⁴Akto luâk siâne hiangi den makto aregât ukenne nângâmbiâ biwiyene hâreakto ariwopgât aregât hain kulengoân. ⁵Haingât ye kâlewân manbiâ biwine yengâlân arimbo yengât nângâyengim manman. Akto biwiyene Yesugât kârikne katmâ kepeim manmâ damungom kindâigât biwine âlepne aktâp.

Luâk biknande hângât nângâ nângâgât den makbiâ bo nângâwaen.

⁶Akto ulikjân ye Yesu himbimânba giep are Kotdânenne dâyi aregât hainâk yâkgât amukjân manbei. ⁷Akto lâwin bâlensiâ tiņ tiņ dâmbô kândârâne panmâ kârikne akto miawakmâ âgâm humo akmap dop hainâk biwiyene ari kindo biwiyenande Yesu kepeim kârikne manbei. Akto ye olowâk biwinenye Yesugât katmâ Anutugât den lokom manmaen aregât denne emelâk dâm kepikmâ makyengiyion are watmâ arim kârikne akmâ Anutu âlepne dâm mepaimne humo mem manmâ âgâwai.

⁸Dâ hinne wan me wan kâmbokne dâmai aregât keine makyengire nângânet. Luâk biknande yene hanyeneâk akmâ hiangi den makyengimbiâ nângâm biwiyene bâliwop dâm aregât biwi golâ manbei. Den are âmâ emelâk humomolupyenjaet biwiyenân miawakto luâk kâmotne kâmotne dâm gambiâ den are âmâ hângât wan me wan kârikne akto lâuwâne makmâ manbai amâ Yesu Kristo yâkgât den bo. ⁹Nângâi? Anutugât dâp are Kristo hâk biwiņân sambelem pikmâ ârândân akmâ yendâp. ¹⁰Aregât ye yâkgâlân wan me wan siâ bo mesakbai. Yâkne âmâ dâtne meme akto luâk kotdâ hârok yâk yengât kautne damuneyene akmâ manmap. ¹¹Yâkgâlân ba gai tirip yene gai meyi. Bâtne hâknennjân tirip gâi gâigât aregât bo. Kristone meyekmâ ikinne tirip hâk biwiyenân kulemgom yengiep. ¹²Akto Kristo hâkgât agak meme mem mondo hangoyi dop hainâk akmâ hâkgât agak meme hepunbiâ tu puli yekbiâ yâkgâlân dewatiyi. Akto Anutune wâtne âlepne talaņmapgât Yesu mem momoņânba mem agalep dop hainâk biwiyene Yesugât katbiâ tu puliyegigât Anutune mem agatyekmâ manman kârikne aregât pat dâm hâreyengiep are mendâi. ¹³Akto ye emelâk hâkyenân tirip bâlâk manmâ Anutugât dopņân bo akmâ bâlene malene keine keine mem maligât hememgât pat akbiâ momogât dâp miawakyengiep. Amâ unjak ire gârâmâ Anutune dosayene hepunmâ Yesu Kristo momoņânba mem agato mandâp hainâk golâ katmâ meyekto himbimgât manman aregât pat emelâk aktâi. Dâ yengâlâk bo. Dosa nenne hârok hepunnengiep. ¹⁴Aregât hin agep. Mosegât den kârikne den âiân katnenekto dosanenye miawagep nângâenne lokowaen dopne bo tatnengimbo umatne dondâ bâlene miawaktâp. Umatne are Anutune Yesugâlân kato aregât lâwinân kombiâ moep. Mondo ainâk den kârikne Mosene kulemgoepe arekne damunnenne agepgât âi bo agep. ¹⁵Hain akto âmâ Yesune sinduk baniara hewukne akto luâk niambi akto luâk emet amboņe keine keine areyengât wâtyene

mem gem âmâ keiyenê tâñâk yânñe are tek tekñân mem miawakto añun humo yengimbo luâk âmbâle heronje nânğâyion. ¹⁶Haingât luâk bikñande âmâ sot tu nem manbiâ bo ârândân akmap me hombanj keiñe keiñe tatmai me wan me wan akmâ manbai me âi bo meme sopñe me delem dewunñe aregât hilâm tatmâ nânğâmai aregât dâm mem katyekberâm akbiâ âmâ den koyenjiwai. Wangât? Hingât. ¹⁷Makmâ wârakyenğimai are âmâ bunñe bo. Bunñe âmâ titnan miawakbiap. Kristonje mem miawakbiap. ¹⁸Akto luâk bikñande yengâlân togom hin dâm makyenğimai “Hâkyenje mem ge katmâ añelo kotyenje mem agatbiâ ainâk Anutuñe yekto huraguwiâp.” dâm hianğimai. Luâk hain aregât keiñe hin. Biwi nânğâ nânğâyene purik âğambo kulem are ekmâ aregâlâk nânğâm bunñe dâm bâleñeâk nânğâm hanyenande nânğâm âmâ hâkyenjaet ukenñe are memai. Hain arekñe yengâlân togom hain dâmbiâ âmâ Anutuñe egâlianj olop katyenğiep are mesokbâen dâm bo nânğâ yengjiwei. ¹⁹Dâ areâk bo. Yesu nengât kautnenñe manmap dâm hianğimai arekñe biwiyenje Yesugâlân bo katmai yâk yengât denyenje bo nânğâwei. Yâk âmâ ye biwiyenje âlepñe kali are nânğâenñe bo ârândân aktâp dâmai aregât ye mem ge kat yekberâm akmai aregât denyenje bo nânğâwei. Akto Yesu nengât kautnenñe manmap dâm kulengoân aregât keiñe hin. Nenñe yâkgât bânñe keiñe ongânje me hagitñe mandengât Anutuñe meme aknengimbo biwi konok akmâ Anutugât wâtñân kinmâ humo akmaen.

Ire bo nemben, are bo nemben, are bo nânğâwei.

²⁰Akto Yesu Kristo moep dop hainâk akmâ luâk areyengât biwiyenân den are hamiangim Yesugâlân dewatiyigât yene luâk âmbâle dondâ arekñe Yesugât hâkânje akmâ hami añmai are yengât denyenje hanyenjaek akmâ hân luâk yengât den are dâm makyenğimbiâ are hanâk lokombiâ bâliâp. ²¹Hân luâk arekñe hin makyenğimai, “Are bo mem neñet.” dâm koyenğimai. Akto, “Are bo mem ekñet” dâm makyenğimai. ²²Dâ den hainare luâkñeak hanyenande nânğâm dâmai akto sot wan are nembâi biwiyenân gem yânñân hin gem bo akmap. Aregât akmâ den hain are bo lokom manbei. ²³Akto yâkñe yengât nânğâm biwiyenje wan me wan aregât akto sot bâlâk manmâ aregât hâkyenje mem agatmâ yenaelâk nânğâm den hain dâm makyenğimai, “Hain aktenñe hâknenñe egâlianjmaen are bo akto Anutugât den kârikñe âlepñe lokoenñe nenekmâ âlepñe dâwiap.” Hain dâm nânğâmai amâ nânğâm gulip komai. Den hain arekñe biwi nânğâ nânğâyene bo tângomap. Akto han biwiyenje egâlianj gogâleañ are bo mem ge kato yeukñe akmap aregât bo nânğâwei.

Anutuñe Yesu olop nen golâ katnenegep.

3 ¹Anutuñe Kristo momoñânba mem agalep hainâk momo dopñânba meyekto agali aregât âuren himbimân Anutugât bân bungen ain

Kristo tatmap aregât han biwiyenande nângâmâk manbiâ humo akbiâp. ²Amâ hânân siâ me siâ yendâp aregât bo nângâwei. Egon siâ me siâ yendâp aregâlâk han nângâ nângâyene katbiâ tatbiâp. ³Akto Kristone moep ye hainâk akbiâ aregât nângâ nângâyene tâmbâne are bo agep. Aregât Anutu Kristogât akmâ manmanyene damunne akmâ kindo manmanyene yem âgâwiap. Akto bo bâliwiap. ⁴Aregât Kristo yengât manman kârikpaet ambonande lâuwâne miawakmâ gembo âmâ ye hainâk miawakmâ agatbiâ pagalene âlepne dondâ ain olowâk manbai.

Agak meme irakpân kinmâ tâmbâne hamianbaen.

⁵Hângât me hâkgât agak meme hamianmâ hâkyene damunne akmâ hejngemgowe. Amâ hin. Dâp gulip agak meme me biwi helej me nângâ nângâ bâlene me egâlian bâlene are lâpiogât nângâmbiâ humo akmap hainare are hârokne damunyne akbopgât hâkyene damun akmâ manbai. ⁶Wan me wan are hârokgât âmâ Anutugât hâune kuk bâlene hain akmai yâk yengâlân miawakbiap. ⁷Akto ye ulikpân hângei agak meme are nângâmbiâ humo akto watmâ manmini. ⁸Dâ hinne bâlene ire amâ hamianmâ manbei. Akto kuk bo agaŋgiwei. Biwiyenân kuk bo akbei. Akto bo bâlene nângâ yengim dâm mem ge katyekbei. Akto galagât hogo hogo bo akmâ manbei. ⁹Akto den bâlene bo makyengiwei. Hiangi den bo makyengiwei. Bo heyengiwei. Emelâk hângât nângâ nângâne akto agak meme are hami pali. ¹⁰Panmâ Yesugâlân dewatiyi aregât Anutu manman irakne aregât amone arekne biwi nângâ nângâyene âlepne aŋgâ lugu yengim ikiŋaet dopne aknetgât meme aknengimapgât aregât bâlene keiŋe keiŋe hamep panmâ manbei. ¹¹Aregât Kristogâlân purik katmâ biwi konogâk katenne mem mendugu nenegep. Nen Yuda luâk me ye siân gâtne me Anutugât pat dâm hâk gâi nengiyi me bo gâiyengi me niŋaelân dewatim dop ketugu yengiep me haruân gâtne me halângen gâtne me luâk kâit yengâlân gâtne me hoŋ bawa me hoŋ bawa bo me mându me nanlupne okotne dâm yengim mendugu yektâp yâkne hanyeneâk akmâ âi ketugumai are Anutune nen hârok nenekto dop konogâk akten. Akto Kristo Kembu konok yâkgâlân dewatim manmaen âmâ nengât kautnenne mandâp.

¹²Akto Anutune han kalempaet akmâ yekmâ nângât dâtâne dosayene bo dâm han kalempaet akmâ olonyekmâ ikiŋe nanne baratne yengonlep aregât biwiyenande konogâk akmâ manmâ âmâ agak meme âlepne ire âmâ akmâ manbei. Umburuk me gegeŋe manmai are yekmâ okotyene nângâ yengim tân yenguwei. Akto nângâm bâli yengimbiâ âmâ biwi kau akmâ damun akyengiwei. Akto galalupyenae nângâm bo makmâ mem ge katyekmâ yeŋaet hâkyene bo mem agatbai. Akto denyene kakpân dâmbiâ den hâune bo makyengiwei. Akto biwiyenân tuk tuk ewuyekbiâ âmâ bo biwi aguwai. A hârok lugu akmâ manbei. ¹³Akto gala konok

akmâ tân aguwai. Akto den umatŋe yeŋgât hutyeŋân miawakto ain biwi kau akmâ, “Humonenŋande emelâk dosanenŋe pan nengiep.” dâm aregât nâŋgâm dosayeŋe hepunaŋgiwai. ¹⁴ Akto siâ me siâ aregât kakŋân han kalem are mem luguakmâ manbiâ arekŋe siâ me siâ are mem mendugum kinmâ katipkombo agak meme konok ârândâŋ akbiâp. ¹⁵ Aregât Kristo lumbe amboŋe yâkgâlâk nâŋgâmbiâ biwiyeye sândugewiâp. Amâ ye kâmot konok akto han hâkyeŋe konogâk manŋetgât Anutuŋe kepilâyegepgât Anutu makmâ mepaimŋe mem agatmâ manbei. ¹⁶ Akto biwi nâŋgâ nâŋgâyeŋe gulip akto hilip aguwâigât den dâm yeŋgiep are nâŋgâm lokomâk manmâ biwi nâŋgâ nâŋgâyeŋe umbuŋânbak Kristogât den aregât keiŋe kepikmâ maganŋi goanŋi akmâ âmâ aregât dâm kârikŋe aganŋiwei. Akto ain âmâ mitigât kep are membai. Akto emelâk Dawidi hakunenŋe are akto luâklupŋe arekŋe Anutugât kep kulemgoyi are nâŋgâm membei. Akto Anutugât Heakŋande biwiyenân tatmap aregât Anutu âlepŋe dâm mepaimŋe mem heronŋe akmâ aregât kep keŋgu membei. ¹⁷ Akto Yesuŋe ikiŋaelân purik katmâ manŋetgât Anutugât dâpŋe meyeŋgiep. Aregât Anutu mepaimŋe mem âlepŋe dâm biwi yeŋande nâŋgâmaiân akto bâtyeŋande mem ketugumaiân ain Yesu Kotdânenŋe yâkgât nâŋgâm biwiyenande kepeim manbei.

Luâkdâ âmbendâ nanaŋdâ yeŋgât den.

¹⁸ Âmbâlema, yeâmâ luâklupyeye lau lokoyeŋgim manbei. Agak meme hainare Humonenŋande ekto huragumap. ¹⁹ Dâ luâk yeŋe âmâ âmbenlupyeye damunyeŋe akmâ han kalem akmâ biwiyeye yâk yeŋgâlân katbiâ ain kinbiâp. Akto den dâtŋe âmâ bo dâm makyenŋiwei. ²⁰ Dâ nanaŋ lepat ye âmâ hainâk ewe memelupyenâet wâtyeŋân kinmâ lau lokoyeŋgiwai. Hain akbiâ Anutu Humonenŋande yekto ârândâŋ akbiâp. ²¹ Ewe memelupyeye yeŋe âmâ nanaŋ lepatlupyeye biwiyeye bâliwop dâm den sârek yeŋgum âmâ dewun yeŋân bo gem biwiyenân bo ewuyekbei.

Hoŋ bawa yeŋgât den.

²² Hoŋ bawa yeŋe humomolupyeye yâk yeŋgât lau hârok lokom metewei. Amâ humomolupnenŋande nenekmâ kinbiâk âi mene hain bo nâŋgâwei. Hanâk âi memâk manbei. Akto Kembu Humonenŋe yâkgât hamep akmâ biwi kau kau akmâ âi memâk manbei. ²³ Akto âi are ketugum hin dâwei, “Âi ire luâk yeŋgâlâk bo. Humogât ketugum manden.” hain dâm âi are hâk hilâlâm kakŋân ketugum manbei. ²⁴ Hain akbai dâm aregât Humoŋe pat dâm hâreyeŋgiep are hâuŋe hâmbâi himbimân membiâ Humonenŋe Kristo are Kotdânenŋe humo manmapgât âi ketuguwaiân aregât nâŋgâm biwiyenande kepeim hain akbai. ²⁵ Akto Anutuŋe luâk âmbâle âgâ âgâŋe me gegeŋe keiyeye konok nâŋgâmap aregât bâleŋe akmâ mandâiŋe dosa mem aregât hâuŋe hâmbâi membai.

Luâk kotdâ yengât den.

4 ¹ Luâk kotdâ yengande hoŋ bawalupyene siâ me siâ ârândânjâk akyengiwei. Anutu Kotdâ yene agat agatŋe himbimân mandâpgât hoŋ bawalupyenjaet damunyenje akmâ tâŋ tâŋâk akyengiwei.

Kembu hokboâk hokboâk ulilaŋbaen.

² Akto Kolosai kepia ambolupŋe yene kârikŋe manmâ Anutu manŋanmâ ulilaŋmâ âmâ biwinenŋe golâ agâkdâm manmâ mepaimŋe manbei. ³ Hain akmâ nengât ulilaŋbai. Nenŋe luâk âmbâle yânŋân manmai are Kristogât keiŋe dâm makyenŋiŋetgât Anutuŋe dâp menengiâkgât dâm ulilaŋbei. Den are dâm miawakmâ makyenŋireân den are hâkân akmâ aregât lope kâlegen katnekiâ tatman ⁴ aregât ulilaŋmâ tân nugumbiâ âmâ Kristogât den tikŋe are makmâ miawakyenŋire ârândân akto hârokŋe nânŋâwai.

⁵ Anutugât den bonânŋâmai yâk olop peniaŋgim kinmâ siâ me siâ akberâm ekmâ nânŋâm heŋgemgowe. Hain akmâ âi meme sopŋe bo hilipkowe. ⁶ Akto denyene are kâtembe pulimbiâ ukenŋe akbiapgât hainare akbei. Aregât benŋe luâk bikŋande den ire me are purik gurik makyenŋiwerâm akbiâ den hâuŋe ainâk owâiŋeâk makbei.

Tikiko akto Onesimo yâk yetgât den.

⁷ Nunaet den pat amâ Tikikoŋe makyenŋiwiap yâk âmâ gala akniŋmap akto dengât tânnugumbo ârândân akmap akto Kembugât hoŋ bawa manmap. ⁸ Yâkŋe âmâ manman nenjaet den pat makyenŋiâk akto biwiyene hionakbopgât tânyenŋuâkgât huŋgunanŋdere togoâp. Akto aregâlâk nânŋâre humo aktâp dâm huŋgunanŋdân. ⁹ Akto galanenŋe Onesimo yengât kepian gâtŋe arekŋe âi wan me wan mendo ektenŋe ârândân akmap yâk olop huŋgunyektere togom iregen wan me wan miawaknengiep aregât den pat makyenŋiwiadat.

Den bâiŋe.

¹⁰ Aristako yâk olowâk Roma yengât lope kâlegen katnelekiâ mandet yâkŋe yengât akmâ gala akyengiâp. Akto Banabagât nepânŋe Mareko yâk gai gala akyengiâp. Dâ ye âmâ emelâk Marekogât keiŋe makyenŋiân yâk togowiawân gala agaŋbei. ¹¹ Akto luâk siâ kotŋe Yosua, kotŋe siâ Yusto yâkŋe yengât nânŋâ yengiâp. Akto Anutuŋe damunnenŋe akbiapgât âi tân nugumai yâk yengâlânba luâk ya yengondân are konok Yuda luâkŋe tân nugumai. Hain akmâ okot kauâk akniŋmai. ¹² Akto yengâlân gâtŋe siâ kotŋe Epapara in togom mandâp. Manmâ Yesu Kristo hoŋ bawa agaŋmap. Arekŋe nânŋâ yengim gala den katyengiâp. Yâkŋe yengât Anutu ulilaŋdâp. Amâ Anutuŋe keiyene nânŋâmap aregât

keiŋe amukŋânbak nâŋgâm lokom manmâ amâ aregât han lâuwâ bo akŋet dâm aregât kârikŋe ulilanmâ mandâp. ¹³Akto nâŋe Eparagât keiŋe emelâk nâŋgângât yâkgât den pat bâlensiâ makyenŋiwe. Yâk yenŋât akmâ Yesugât kâmot arekŋe Laodikea akto Hierapoli kepiant mandâi are yenŋât nâŋgâm tân yenŋum hâk hilâlâm kakŋân mandâp. ¹⁴Galanenŋe Luka yâk âmâ dokta âlepŋe akto luâk siâ kotŋe Dema yâkŋe den gala katyenŋiwerâm aktat. ¹⁵Akto nâŋe Yesugât kâmot arekŋe Laodikea kepiant mandâi akto âmbâle siâ kotŋe Nimpasi yâk akto yâkgât emetŋân menduguakmâ ain Yesugât akmâ mendugumai, yâk yenŋât nâŋgâyenŋim heronŋe akyenŋiman are dâm makyenŋiwai. ¹⁶Luâk âmbâle menduguakmâ kinbiâ âmâ kulem esenŋe ire mem dewunyenŋân kinmâ oyanbiâ nâŋgâmbiâ aregât kakŋân Yesugât kâmotŋe Laodikea kepiant mandâi are oyanmâ nâŋgâwaigât katbiâ ariwip. Akto yâk yenŋât kulemgoân a hainâk are yenŋimbiâ oyanmâ nâŋgâwai. ¹⁷Akto luâk siâ kotŋe Arikipo amâ hin dâm maganbai, “Humonenŋande âi makmâ giŋep aregât biwigande kepeim lokom manmâ âgâmenâ bo agâk.” ¹⁸Bâin luâk siâŋe kulem esenŋe ire kulemgom kindâpŋât gâwu are niŋdo mem kotne kulemgowe Paulo. Akto lope kâlegen mandângât nâŋgât nâŋgâ niŋmâ Anutu ulilanbei. Anutuŋe yenŋât okot akmâ damunyenŋe akmâ ye olop manbiâp.